

**Η διαχρονική εξέλιξη των
αντιλήψεων περί "αυθεντικότητας"
και η αντιμετώπιση των ιστορικών
κέντρων των ευρωπαϊκών πόλεων**

Νίκος Σαμαράς, Λέκτορας ΤΜΧΠΠΑ ΠΘ

**The evolution of perceptions of
"authenticity" over the years and
the treatment of the historic centers
of European cities**

Nikos Samaras, Lecturer PRD UTH

Η "αυθεντικότητα" των υλικών τεκμηρίων του παρελθόντος υπήρξε το βασικό διακύβευμα, κατά τις επεμβάσεις σε ιστορικά κτήρια και οικιστικά σύνολα, με τις δυο βασικές διαφοροποιήσεις απέναντι στην έννοια να έχουν εκφραστεί, ιστορικά, από τα μέσα του 19ου αι., με τη Γαλλική Σχολή και εκπρόσωπο τον Eugène-Emmanuel Viollet-le-Duc (στιλιστικό ρεστάουρο), αφ' ενός, και την Αγγλική Σχολή με κύριο εκπρόσωπο τον John Ruskin (ρομαντικό ρεστάουρο ή Anti-Restoration Movement), αφ' ετέρου.

Eugène-Emmanuel Viollet-le-Duc (French School)

Stylistic restoration

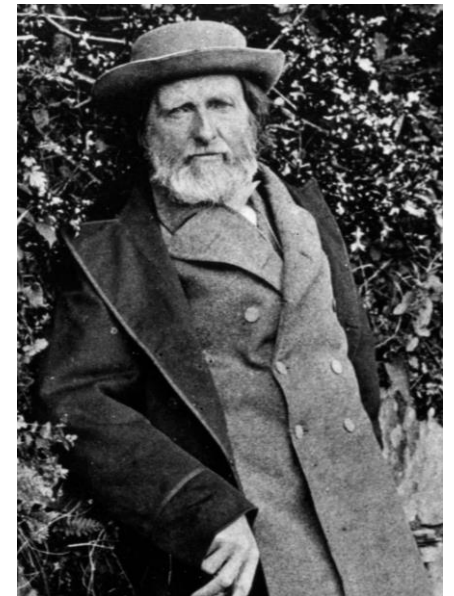
- restoring stylistic unity even without evidence

Vs

John Ruskin (English School)

Romantic restoration / (anti-restoration movement)

- preservation of oldness, the main value of monuments

Η πρόβλεψη για θεσμική προστασία της "αυθεντικότητας" των μνημείων, κατά τις αποκαταστάσεις, αναφέρεται για πρώτη φορά στον Χάρτη της Βενετίας (1964), όμως ήδη στη Χάρτα των Αθηνών (4^ο CIAM 1933/1942), απαντά η πρώτη διατύπωση της έννοιας του "αυθεντικού", ως ιδιότητας των υλικών μαρτυριών του παρελθόντος που απειλείται με δυσφήμιση από τα "ψεύτικα" αντίγραφα (σημείο/θέση 70).

The provision for institutional protection of the "authenticity" of monuments, during restorations, is mentioned for the first time in the Charter of Venice (1964), but already in the Charter of Athens (4th CIAM 1933/1942), the first formulation of the concept of "authentic", as a quality of the material evidence of the past that is threatened with defamation by 'fake' copies (point/position 70).

Η διεύρυνση του αντικειμένου της προστασίας, με τη Διακήρυξη του Άμστερνταμ (1975) και σε "συνοικίες πόλεων και χωριά" και η παγκόσμια επέκταση του ζητήματος, συνέβαλαν στον εμπλουτισμό της "ευρωκεντρικής" αντίληψης της έννοιας, ως διατήρησης των τεκμηρίων με την υλική τους υπόσταση, χωρίς απώλειες των ιχνών του χρόνου.

The broadening of the object of protection, with the Declaration of Amsterdam (1975) also to "districts of cities and villages" and the global expansion of the issue, contributed to the enrichment of the "Eurocentric" understanding of the concept, as the preservation of the evidence with its material substance , without losing the traces of time.

Σήμερα, μετά και το Ντοκουμέντο της Νάρα (1994), η "αυθεντικότητα" εντάσσεται σε μια μεταμοντέρνα αναγνώριση πολιτισμικού σχετικισμού, καθώς άλλες κουλτούρες, άλλων κατασκευαστικών παραδόσεων (π.χ. του ξύλου και του πηλού), την ταυτίζουν με άυλες αξίες και με τη διατήρηση της μορφής και του τόπου, της κατασκευαστικής παράδοσης και της τελετουργίας της αντικατάστασης φθαρμένων στοιχείων.

Today, after the Nara Document (1994), "authenticity" is part of a postmodern recognition of cultural relativism, as other cultures, other construction traditions (e.g. wood and clay), identify it with intangible values and with the preservation of form and place, construction tradition and the ritual of replacing worn elements.

Ορισμός της "αυθεντικότητας"

Στην ελληνική γλώσσα, η λέξη "**αυθεντικότητα**" παράγεται από τη λέξη "**αυθεντικός**" που έχει τη σημασία του *έγκυρου*, του *γνήσιου*: **αυθεντικ-ότητα**, λόγ. [1867], < αυθεντικ(ός) + παραγ. τέρμα –*ότητα*, **αυθεντικός** < ελνστ. *αυθεντικός* «έγκυρος, γνήσιος», αρχικώς «αυτός που ανήκει στον κύριο, τον αφέντη / *αὐθέντη*» (Μπαμπινιώτης, Γ., 2009: 234).

Επίσης: **αυθεντικός**, ή, ό επίθετο ΣΥΝ. *γνήσιος*. 1. που αποτελεί το πρωτότυπο, δεν είναι απομίμηση ή παραλλαγή... Πβ. ορίτζιναλ. 2. αληθινός, ανεπιτήδευτος... Πβ. *ατόφιος*, *πηγαίος* // *πατεντάτος*, γαλλ. *authentique*, αγγλ. *authentic* και **αυθεντικότητα** ουσ.: η ιδιότητα του αυθεντικού, γνησιότητα ή εγκυρότητα, αλήθεια, γαλλ. *authenticité*, αγγλ. *authenticity* (Ακαδημία Αθηνών, 2014, τόμος 1: 585).

Ανάλογες σημασίες έχει και στην αγγλική γλώσσα η λέξη "**authenticity**" σύμφωνα με 4 έγκυρα λεξικά (**Cambridge Advanced Learner's Dictionary, Collins English Dictionary, Merriam-Webster Dictionaries και Oxford Dictionaries**):

- η ποιότητα κάποιου που είναι πραγματικό ή αληθινό
- η ποιότητα ή η κατάσταση του να είναι κάτι αυθεντικό (authentic)
- the quality of being real or true
- the quality of being authentic

ενώ η λέξη "**authentic**" σημαίνει:

- αναμφισβήτητης καταγωγής ή πατρότητας, γνήσιος
- ακριβής στην αναπαράσταση των γεγονότων, αξιόπιστος, αληθινός
- πραγματικό ή γνήσιο: όχι αντίγραφο ή κάλπικο
- being what it appears to be real or genuine or honest-to-goodness

Από τις παραπάνω σημασίες συνάγεται πως η "**αυθεντικότητα**" ως ιδιότητα του "**αυθεντικού**", μπορεί, είτε να προστατευθεί και να διατηρηθεί, είτε να απολεσθεί (από πράξεις ή παραλείψεις), όχι όμως να ανακτηθεί ή να αναπαραχθεί και σε καμιά περίπτωση να επινοηθεί, καθώς η απομίμηση και η αναπαραγωγή συνιστούν εκφράσεις του "**μη-αυθεντικού**", ενώ η επινόηση την επιτομή του "**κάλπικου**", του "**μη-γνήσιου**".

From the above meanings it follows that "**authenticity**" as a property of the "**authentic**", can either be protected and preserved, or lost (by actions or omissions), but not recovered or reproduced and in no case invented, as imitation and reproduction are expressions of the "non-authentic", while invention epitomizes the "custom", the "non-genuine".

Υπ’ αυτή την έννοια, ελέγχονται, ως εξ ορισμού ψευδεπίγραφα, ιστορικά εγχειρήματα, με χαρακτηριστικά αναπαραγωγής, ανάκτησης ή και επινόησης, όπως η περίπτωση της ‘**Authenticité**’ (‘Zairianisation’) του Μομπούτου, στην πρώην Δημοκρατία του Κονγκό-Λεοπόλντβιλ, στα τέλη 1960, αρχές 1970, οπότε και μετονομάστηκε σε Ζαΐρ, μια εκστρατεία συνειδητής απαλλαγής από τα απομεινάρια της αποικιοκρατίας, αφού πρόκειται ουσιαστικά για "**επινοημένη παράδοση**", που με ένα σύνολο πρακτικών επιδιώκει να ενσταλάξει αξίες και κανόνες συμπεριφοράς μέσω επανάληψης, προκειμένου να κατασκευασθεί μια συνέχεια με ένα επιλεγμένο ιστορικό παρελθόν, η οποία όμως είναι πλασματική.

In this sense, historical projects with characteristics of reproduction, recovery or even invention are controlled, as by definition pseudo-inscriptions, such as the case of Mobutu's '**Authenticité**' ('Zairianisation'), in the former Republic of the Congo-Leopoldville, in the late 1960s, early 1970s, when it was renamed Zaire, since it is essentially an "**invented tradition**", which with a set of practices seeks to instill values and norms of behavior through repetition, in order to build a continuity with a selected historical past, which however is fictitious.

Στους Πίνακες 1 και 2 που ακολουθούν παρουσιάζεται επιγραμματικά η διαχρονική εξέλιξη της έννοιας της "αυθεντικότητας" στο διεθνές αρχαιολογικό πεδίο, όσο και εκείνη των σχετικών αντιλήψεων και πρακτικών στο αρχιτεκτονικό και πολεοδομικό πεδίο, με αντίστοιχη αναφορά παραδειγμάτων κέντρων ευρωπαϊκών πόλεων.

In the following Tables 1 and 2, the chronological evolution of the concept of "authenticity" in the international archaeological field, as well as that of the related perceptions and practices in the architectural and urban planning field, is presented epigrammatically, with a corresponding reference of examples of European city centers.

Πίνακας 1. Βασικές αντιλήψεις σχετικά με την ‘αυθεντικότητα’ πριν τη Χάρτα της Βενετίας (1964) και αντίστοιχες χαρακτηριστικές περιπτώσεις αντιμετώπισης κέντρων ευρωπαϊκών πόλεων

Βασικές χρονικές περίοδοι	Βασικές Αρχαιολογικές αντιλήψεις	Βασικές Πολεοδομικές αντιλήψεις και πρακτικές	Χαρακτηριστικές Περιπτώσεις Κέντρων Πόλεων	European cities' historic centers
έως το 1850 <u>εμπειρικό ρεστάουρο</u> ,	Αναγνώριση της αισθητικής και χρηστικής, όχι της ιστορικής αξίας δεν διασφαλίζεται η αυθεντικότητα των τεκμηρίων			1850-1920 - Demolitions and massive reconstructions due to: • Sanitation (England) • Neoclassical Urbanism (France, Paris, Haussman) - Avoiding deformation of streets and block faces (relevant planning legislation in Germany) - Preservation of Historic Centres (established archaeological policy in Italy)
από τα 1850 στη Γαλλία <u>στυλιστικό ρεστάουρο</u>	Επιδίωξη της μορφολογικής και ρυθμολογικής ενότητας, με απαλλαγή από μεταγενέστερες προσθήκες, καταστρέφονται αυθεντικά τεκμήρια νεότερων φάσεων.	- Κατεδαφίσεις και μαζικές ανακατασκευές στα απαξιωμένα κέντρα, ‘υγιεινισμός’ (στην Αγγλία από τη δεκαετία του 1830, στη Γαλλία με το νόμο του 1850) ή για την εφαρμογή ‘νεοκλασικής’ πολεοδομίας (γαλλικός νόμος για απαλλοτριώσεις του 1841), αδιαφορώντας για τα αυθεντικά τεκμήρια του παρελθόντος. - Μεγαλύτερη ‘ευαισθησία’ κατά την επέμβαση στα ιστορικά κέντρα στη γερμανική νομοθεσία (π.χ. πρωσικός νόμος για τις ευθυγραμμίσεις του 1875, με προβλέψεις για αποφυγή παραμορφώσεων δρόμων, πλατειών, της όψης του κατοικημένου χώρου). - Στην Ιταλία, η σταθερή πολιτική αποκατάστασης, για την προστασία της αρχαιολογικής κληρονομιάς των ιστορικών πόλεων, συνέβαλε στη διατήρηση των ιστορικών κέντρων.	- Δημόσια έργα του Haussmann στο Παρίσι (1853-1870), κατεδαφίσεις μεσαιωνικών συνοικιών, διανοίξεις ευρέων λεωφόρων και διαμόρφωση νέων πολεοδομικών μετώπων. - Γερμανική πόλη με διατήρηση του οδικού δικτύου του μεσαιωνικού της πυρήνα η Νυρεμβέργη. - Το ιστορικό κέντρο της Ρώμης διατηρείται με μνημεία από διάφορες περιόδους.	
από τα 1850 στην Αγγλία <u>ρομαντικό ρεστάουρο ή αντι-ρεστάουρο</u>	Αναγνώριση, ως υπέρτατης αξίας των μνημείων, της «παλαιότητας» που είναι μοναδική και αναντικατάστατη, άρνηση των αποκαταστάσεων, διατήρηση των αυθεντικών τεκμηρίων και της πατίνας του χρόνου.			
από το 1883 στην Ιταλία <u>επιστημονικό ρεστάουρο</u>	Επιτρέπεται μόνο η συντήρηση, ενώ η να αναστήλωση γίνεται μόνον σε απόλυτη ανάγκη, η προσθήκη σε σχέση με το αυθεντικό έχει διαφορά ώστε να αποφεύγεται η εξαπάτηση, όλες οι μεταγενέστερες φάσεις διατηρούνται.			

Εικόνα 1: Η δραστική επέμβαση του Haussmann στο Παρίσι, στη χάραξη της Avenue de l' Opera. Πλήρης αγνόηση της αυθεντικότητας της προβιομηχανικής πόλης.

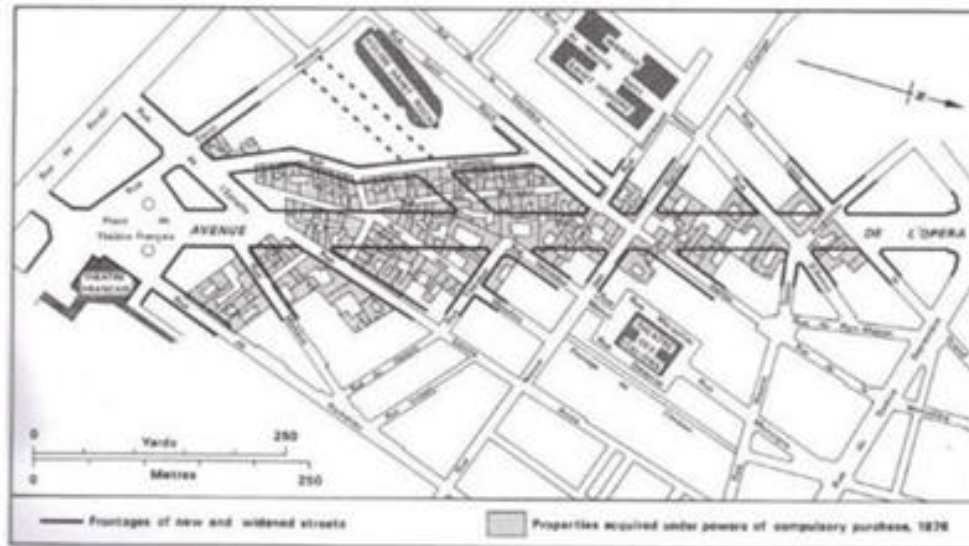
Εικόνα 2: Η Rue de Rivoli το 1855, η πρώτη λεωφόρος του Haussmann, που λειτούργησε ως πρότυπο για τις υπόλοιπες.

Εικόνα 3: Η Rue Réaumur, πριν και μετά τις επεμβάσεις του Haussmann.

Figure 1: Haussmann's drastic intervention in Paris, on the Avenue de l'Opera. A complete disregard for the authenticity of the pre-industrial city.

Figure 2: Rue de Rivoli in 1855, Haussmann's first avenue, which served as a model for the others.

Figure 3: Rue Réaumur, before and after Haussmann's interventions.

Εικόνες 4 και 5: Άποψη της Νυρεμβέργης (1860-1865) και χάρτης του κεντρικού πυρήνα της πόλης. Εικόνες 6 και 7: Η Ρώμη (1870) και το υπό κατασκευή Μνημείο του Vittorio Emanuele II. Η διατήρηση του οδικού δικτύου και των ιστορικά διαμορφωμένων πολεοδομικών μετώπων του κεντρικού πυρήνα των γερμανικών πόλεων, είναι αποτέλεσμα προβλέψεων της πολεοδομικής νομοθεσίας, ενώ των ιταλικών, αποτέλεσμα της πολιτικής προστασίας της αρχαιολογικής κληρονομιάς των πόλεων, η οποία δεν κατάφερε όμως να αποτρέψει μεμονωμένες περιπτώσεις όπως η ανέγερση του Μνημείου του Vittorio Emanuele II, που κατέστρεψε μεγάλη περιοχή του λόφου του Καπιτωλίου και μια μεσαιωνική γειτονιά.

Figures 4 and 5: Nuremberg. Avoiding deformation of streets and block faces (relevant planning legislation in Germany)

Figures 6 and 7: Rome. Preservation of Historic Centres (established archaeological policy in Italy)

Πίνακας 1. Βασικές αντιλήψεις σχετικά με την ‘αυθεντικότητα’ πριν τη Χάρτα της Βενετίας (1964)
και αντίστοιχες χαρακτηριστικές περιπτώσεις αντιμετώπισης κέντρων ευρωπαϊκών πόλεων

Βασικές χρονικές περίοδοι	Βασικές Αρχαιολογικές αντιλήψεις	Βασικές Πολεοδομικές αντιλήψεις και πρακτικές	Χαρακτηριστικές Περιπτώσεις Κέντρων Πόλεων	European cities' historic centers
από το 1920 μοντέρνο κίνημα, CIAM, Χάρτα των Αθηνών (1933)		- Εφαρμογή αρχών της μοντέρνας πόλης και του ‘διεθνούς στυλ’. - Πρώτη ρητή αναφορά στην έννοια του ‘αυθεντικού’ ως ιδιότητας των μαρτυριών του παρελθόντος που απειλείται με ‘δυσφήμιση’ από τα ‘ψεύτικα’ αντίγραφα (θέση 70), διατήρηση ορισμένων από κτίσματα που επαναλαμβάνονται (θέση 66) αν η διατήρηση δεν συνεπάγεται ‘θυσία’ αυτών που διαβιούν σε ανθυγιεινές συνθήκες (θέση 67) αν μπορεί να διορθωθεί η ‘ζημιά’ από την παρουσία τους (θέση 68), ενώ κατεδαφίζονται ‘οι τρώγλες γύρω από ιστορικά μνημεία’ (θέση 69).	- Πρόταση του Le Corbusier για το Παρίσι (Plan Voisin, 1925), που δεν έγινε αποδεκτή. - Πρόταση του Mart Stam για την ανοικοδόμηση της Δρέσδης (1948), που απορρίφθηκε από το Δ.Σ. της πόλης, επιλέγοντας την ανακατασκευή πάνω στο παλιό σχέδιο.	1920-1964 Principles of the Charter of Athens (4th CIAM 1933): No. 66: Preservation only some of the buildings that are repeated No. 67: If preservation does not involve sacrifice of the inhabitants No 68: If the 'damage' caused by their presence can be repaired No 69: Demolition of 'slums' around historic monuments

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

Εικόνα 8: Πρόταση του Le Corbusier για το Παρίσι (Plan Voisin, 1925), με αντικατάσταση του μεσαιωνικού οικιστικού αποθέματος, από ουρανοξύστες, που δεν υιοθετήθηκε από την πόλη.

Εικόνα 9: Η πρόταση του Mart Stam για την ανοικοδόμηση της Δρέσδης (1948), με προτεραιότητα στις μεταφορές και τους ελεύθερους χώρους, που απορρίφθηκε από το Δημοτικό Συμβούλιο.

Εικόνα 10: Το σχέδιο ανάπτυξης της Δρέσδης, του Herbert Conert, που εγκρίθηκε από το Δημοτικό Συμβούλιο (Ιανουάριος 1946) με εκτεταμένες ανακατασκευές ανάκτησης της προπολεμικής πόλης.

Figure 8: Le Corbusier's proposal for Paris (Plan Voisin, 1925), replacing the medieval fabric with parallelogram blocks and skyscrapers, which was not adopted by the city.

Figure 9: Mart Stam's proposal to rebuild Dresden (1948), a new urban landscape with priority given to transport and open spaces, rejected by the city council.

Figure 10: The Dresden development plan by Herbert Conert (December 1945), decided on 5 January 1946 by the City Council, with extensive reconstruction work to reclaim the pre-war city.

Πίνακας 2. Βασικές αντιλήψεις σχετικά με την ‘αυθεντικότητα’ μετά τη Χάρτα της Βενετίας (1964) και αντίστοιχες χαρακτηριστικές περιπτώσεις αντιμετώπισης κέντρων ευρωπαϊκών πόλεων

Βασικοί χρονικοί σταθμοί	Βασικές Αρχαιολογικές αντιλήψεις	Βασικές Πολεοδομικές αντιλήψεις	Χαρακτηριστικές Περιπτώσεις Κέντρων Πόλεων	European cities' historic centers
- Χάρτα της Βενετίας (1964)	Πρώτη ρητή αναφορά στον όρο ‘αυθεντικότητα’, για τα μνημεία και τα ‘μνημειακά σύνολα’ διακηρύσσεται το ‘καθήκον μας να τα παραδώσουμε με τον πλήρη πλούτο της αυθεντικότητάς τους’ και ο σεβασμός των αυθεντικών τεκμηρίων και του γνήσιου υλικού τους [που υπαγορεύει τη] διάκριση των νέων συμπληρώσεων από τα παλαιά τμήματα	Στις δεκαετίες 1950-1960 κυριάρχησε η αντικατάσταση των κτιριακών δομών του παρελθόντος από σύγχρονες κατασκευές, ενώ αργότερα, οι τάσεις στράφηκαν στη βελτίωση των κελυφών με ήπιες παρεμβάσεις αποκατάστασης	-Εκτεταμένες ανακατασκευές ιστορικών κέντρων, σε Βαρσοβία, Βουδαπέστη, Μόναχο, Δρέσδη, Ρίμινι, Λονδίνο, ως επιχειρήσεις "ανάκτησης" με συμβολική αξία, συνδεδεμένες, κυρίως, με το εθνικό αίσθημα, βάσει εικονογραφικού υλικού (φωτογραφιών, πινάκων, σχεδίων, cartes postales κλπ), το οποίο επέτρεψε την αναπαράσταση της προπολεμικής εικόνας της πόλης, όμως "εις βάρος της αυθεντικότητάς της"	1950-1970 In the beginning, the replacement of the buildings of the past with modern structures prevailed. But gradually the tendency turned to the improvement of existing shells for reuse.

Πίνακας 2. Βασικές αντιλήψεις σχετικά με την ‘αυθεντικότητα’ μετά τη Χάρτα της Βενετίας (1964) και αντίστοιχες χαρακτηριστικές περιπτώσεις αντιμετώπισης κέντρων ευρωπαϊκών πόλεων

Βασικοί χρονικοί σταθμοί	Βασικές Αρχαιολογικές αντιλήψεις	Βασικές Πολεοδομικές αντιλήψεις	Χαρακτηριστικές Περιπτώσεις Κέντρων Πόλεων	European cities’ historic centers 1970-2000 With the Declaration of Amsterdam (1975), the public interest for protection is concentrated in city districts and villages. After the Nara Document (1994), according to which authenticity does not necessarily equate with the materiality of the monument, imitative reconstructions were encouraged in an attempt to reverse history.
- Διακήρυξη του Αμστερνταμ (1975)	Ενδιαφέρον για προστασία εκτός από τα μεμονωμένα μνημεία ή τα ‘μνημειακά σύνολα’ (άρθρο 14 ΧτΒ) επίσης για συνοικίες πόλεων και χωριά	προστασία του ιστορικού κέντρου , με επέκταση και στα ‘κοινά’ κτίρια των μεθόδων των ‘μνημειακών’ κτιρίων	- Μιμητική ανακατασκευή του οικισμού Venzone στην περιοχή του Friuli, στην Ιταλία (που είχε καταστραφεί από σεισμό το 1976). - Επίσης ανακατασκευή: - Μνημείων στη Μόσχα (στα 1990), που καταστράφηκαν κατά τη σταλινική περίοδο - Της Frauenkirche της Δρέσδης (1994-2005), βομβαρδισμένης από τη συμμαχική αεροπορία το 1945, (και ανάκτηση του περιβάλλοντος ιστορικού πολεοδομικού ιστού) - Του ανατολικού μετώπου της πλατείας Römerberg (1981-1984), στο κέντρο της Φρανκφούρτης του Μάιν που είχε βομβαρδισθεί στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο - Στην ιστορική, εξωτερικά, μορφή του, του αυτοκρατορικού ανακτόρου των Hohenzollern στο Βερολίνο για τη στέγαση του Humboldt Forum (2013-2019)	
- Ντοκουμέντο της Nara για την Αυθεντικότητα (1994)	Η αυθεντικότητα μπορεί να βασίζεται σε διαφορετικά κριτήρια, ανάλογα με το πολιτισμικό πλαίσιο (άρθρο 11), σημαντική και επείγουσα η αναγνώριση, μέσα στο κάθε πολιτισμικό πλαίσιο, της ειδικής φύσης των αξιών της πολιτιστικής κληρονομιάς (άρθρο 12), η κρίση περί αυθεντικότητας , πρέπει να πραγματοποιείται ανάλογα με τη φύση και το περιεχόμενο της πολιτιστικής κληρονομιάς των λαών (άρθρο 13)	- Μιμητική ανακατασκευή ιστορικών συνόλων, μετά από βίαιη καταστροφή τους, από φυσικά ή ανθρωπογενή αίτια - Ανάκτηση του ιστορικού αστικού ιστού των πόλεων, με ανακατασκευή των μνημείων τους, για αναστροφή της ιστορίας ή/και για αξιοποίησή της ως στοιχείου branding		

Εικόνα 11: Καρτ ποστάλ της πλατείας Römerberg, στη Φρανκφούρτη του Μάιν, του 1900.

Εικόνα 12: Αεροφωτογραφία του Μαΐου του 1945, με βομβαρδισμένα τα κτίρια μεταξύ καθεδρικού ναού και ποταμού.

Εικόνα 13: Ανακατασκευή (1981–1984) των μεσαιωνικών κτηρίων βάσει της καρτ ποστάλ. Η επιθυμία αναστροφής της ιστορίας υπερισχύει της επιδίωξης της αυθεντικότητας.

Figure 11: Postcard of the eastern front of Römerberg Square, Frankfurt am Main, 1900.

Figure 12: Aerial photograph of May 1945, showing the buildings between the cathedral and the river being bombed.

Figure 13: Reconstruction (1981-1984) of the medieval buildings based on the postcard. The desire to reverse history overrides the pursuit of authenticity.

*Εικόνες 14, 15 και 16: Ανακατασκευή της Frauenkirche (1994-2005), στο κέντρο της Δρέσδης.
Εικόνα 17: Εκδήλωση μνήμης, μπροστά από το ερείπιο, το 1984. Η αντιμετώπισή της, ενδεικτική της διαφοράς των αντιλήψεων, πριν και μετά το 1989: Η ανάκτηση του μνημείου (με αξιοποίηση του αυθεντικού οικοδομικού υλικού) και του περιβάλλοντος ιστορικού ιστού, εντάσσεται στην επιθυμία αναστροφής της ιστορίας, ενώ για το κομμουνιστικό καθεστώς προστατευτέο αγαθό αποτελούσε η αυθεντική μορφή του ερειπίου, για διατήρηση της μνήμης της "θηριωδίας" των εχθρών.*

*Figures 14, 15 and 16: Reconstruction of the Frauenkirche (1994-2005), in the centre of Dresden.
Figure 17: Commemoration event in front of the ruin in 1984. The treatment of the monument is indicative of the difference in perceptions before and after 1989: the recovery of the monument (using the original building material) and the surrounding historical fabric is part of the desire to reverse history, whereas for the communist regime the original form of the ruin was a protected asset, to preserve the memory of the 'atrocities' of the enemies.*

Εικόνα 18: Η ένταξη του υστερο-μοντέρνου λευκού Museu de Arte Contemporânea de Barcelona του Richard Meier (1991-1995), στην περιοχή Raval της Βαρκελώνης, χαρακτηρίζεται από διακριτότητα και δεν νοθεύει την αυθεντικότητα του ιστορικού περιβάλλοντος.

Εικόνες 19 και 20: Η ανακατασκευή, με σύγχρονα υλικά και μεθόδους, σε μίμηση της ιστορικής του εξωτερικά μορφής, του αυτοκρατορικού ανακτόρου του Βερολίνου, για τη στέγαση του Humboldt Forum (2013-2019), μια πρακτική καταδικασμένη, από τη Χάρτα της Αθήνας και από τη Χάρτα της Βενετίας, εντάσσεται στις σύγχρονες ανακατασκευές, μετά το Ντοκουμέντο της Nara (1994).

Figure 18: Richard Meier's late-modern white Museu de Arte Contemporânea de Barcelona (1991-95), is characterized by distinctiveness and does not distort the authenticity of the historic environment.

Figures 19 and 20: The reconstruction, with modern materials and methods, in imitation of its historical exterior form, of the Imperial Palace in Berlin, to house the Humboldt Forum (2013-2019), which as a practice is condemned by both the Athens Charter (1933/1942) and the Venice Charter (1964), is part of contemporary reconstructions, following the Nara Document on Authenticity (1994).

Εικόνες 21, 22: Το Campanile του San Marco, το 1902 και σήμερα, μετά την ανακατασκευή του 1912.

Εικόνα 23: Το αντίγραφο του Campanile στο Venetian Hotel, Λας Βέγκας (1999).

Εικόνα 24: Το οικοδομικό υλικό του Campanile μπροστά στη Βασιλική του San Marco, μετά την κατάρρευση του 1902, που επαναχρησιμοποιήθηκε κατά την ανακατασκευή του 1912 ως επιδίωξη ενός βαθμού αυθεντικότητας.

- Το θέμα της αυθεντικότητας τίθεται με διαφορετικό τρόπο στα δύο παραδείγματα.

Figures 21, 22: The Campanile of San Marco, in 1902 and today, after its reconstruction in 1912.

Figure 23: The replica of the Campanile at the Venetian Hotel, Las Vegas (1999).

Figure 24: The building material of the Campanile in front of the Basilica of San Marco, after the 1902 collapse, reused in the 1912 reconstruction as a pursuit of a degree of authenticity.

- The issue of authenticity is posed in a different way in the two examples.

Συμπεράσματα (1)

Φαίνεται πως, ιστορικά, η εξέλιξη των αντιλήψεων περί "αυθεντικότητας" των τεκμηρίων του παρελθόντος στο αρχιτεκτονικό και πολεοδομικό πεδίο, και η συνακόλουθη αντιμετώπιση των κέντρων των πόλεων, δεν παρακολούθησε πάντοτε τη διαμόρφωση της έννοιας στο αρχαιολογικό πεδίο. Ενίοτε έδειχνε να την αγνοεί, ενώ διαχρονικά, ίσως αντίστροφα λειτούργησε αυτή η σχέση, καθώς, είναι μάλλον το πνεύμα της κάθε εποχής, όπως αυτό εκφραζόταν από τη ζωντανή της αρχιτεκτονική, που επηρέαζε τον τρόπο αντιμετώπισης των καταλοίπων του παρελθόντος.

Conclusions (1)

It seems that, historically, the evolution of the notions of "authenticity" of evidence of the past in the architectural and urban planning field, and the consequent treatment of city centers, has not always followed the formation of the concept in the archaeological field.

Συμπεράσματα (2)

Το πνεύμα των διακηρύξεων της Χάρτας της Βενετίας, για τον "σεβασμό των αυθεντικών τεκμηρίων" και την "ανάγκη διάκρισης των νέων συμπληρώσεων από τα παλαιά τμήματα" και "κατασκευής τους με τρόπο που να φέρει τη σφραγίδα της σύγχρονης εποχής", και η κατ' εξοχήν δυτική σύλληψη της έννοιας της "αυθεντικότητας", που αυτή προδιαγράφει, δεν είναι άσχετα με το γεγονός, ότι η Χάρτα διαμορφώθηκε και συντάχθηκε σε εποχή αναμφισβήτητης κυριαρχίας της μοντέρνας αρχιτεκτονικής...

Conclusions (2)

The spirit of the declarations of the Charter of Venice, about "respecting the authentic documents" and the "necessity of distinguishing the new additions from the old parts" and "constructing them in a way that bears the stamp of the modern era", and the preeminently western conception of the concept of "authenticity", which it prescribes, is not unrelated to the fact that the Charter was formed and drafted in an era of unquestionable dominance of modern architecture...

Συμπεράσματα (3)

...και, συνεπώς, μεταφέρει την διατυπωμένη, 30 χρόνια πριν, στη Χάρτα των Αθηνών έννοια του "αυθεντικού" ως ιδιότητας των υλικών μαρτυριών του παρελθόντος, που απειλείται με "δυσφήμιση" από τα "ψεύτικα" αντίγραφα. Εξ άλλου μοιάζει η δυτική θεώρηση της έννοιας της "αυθεντικότητας" στο αρχαιολογικό πεδίο να πάσχει από την ίδια μονομέρεια και βασική αγνόηση πολιτισμικών ιδιαιτεροτήτων που χαρακτήριζε την μοντέρνα αρχιτεκτονική και πολεοδομία (διεθνές στυλ και φονξιοναλιστική πόλη, κατάλληλα για παγκόσμια εφαρμογή).

Conclusions (3)

...and therefore conveys the concept of "authentic" formulated, 30 years ago, in the Charter of Athens as a property of the material evidence of the past, which is threatened with "defamation" by "fake" copies. The Western view of the concept of "authenticity" in the archaeological field seems to suffer from the same one-sidedness and basic ignorance of cultural specificities that characterized modern architecture and urbanism (international style, suitable for global application).

Συμπεράσματα (4)

Χρειάστηκε να περάσουν άλλα 30 χρόνια, για να αντιμετωπισθεί το ζήτημα, στο πνεύμα μιας μεταμοντέρνας αναγνώρισης πολιτισμικού σχετικισμού, και να διατυπωθεί στο Ντοκουμέντο της Nara για την Αυθεντικότητα η διακήρυξη πως η αυθεντικότητα νοείται κατά περίπτωση, μέσα στο πολιτισμικό πλαίσιο στο οποίο τα μνημεία δημιουργήθηκαν και ανήκουν.

Conclusions (4)

It took another 30 years for the issue to be addressed, in the spirit of a postmodern recognition of cultural relativism, and for the Nara Document on Authenticity to state that authenticity is understood on a case-by-case basis, within the cultural context in which the monuments were created and they belong.

Συμπεράσματα (5)

Στην αντίληψη και πρακτική των ευρωπαϊκών πόλεων, η αυθεντικότητα των ιστορικών κέντρων, διαχρονικά, νοήθηκε, ως "διατήρηση" των αυθεντικών τεκμηρίων του παρελθόντος, ως "ανάκτηση" και επιδίωξη αναστροφής της ιστορίας, ως "επινόηση" για την υποστήριξη πολιτικού αφηγήματος.

Η ύπαρξη διαφορετικών αντιλήψεων, οι οποίες εξελίσσονται και μεταβάλλονται, είναι θεμιτή και αναμενόμενη και για το παρόν και το μέλλον.

Conclusions (5)

In the perception and practice of European cities, the authenticity of historical centers, throughout time, has been understood as "preserving" the authentic evidence of the past, as "recovery" and seeking to reverse history, as "invention" to support a political narrative. The existence of different perceptions, which evolve and change, is legitimate and expected both for the present and the future.

Συμπεράσματα (6)

Η διαφύλαξη των πολιτισμικών πόρων

- "συνεχώς ερμηνευόμενων" (Olmo, C., 1992: 64),
 - με διατήρηση των αυθεντικών υλικών τεκμηρίων του παρελθόντος χωρίς παραποιήσεις και κιβδηλείες (Μπούρας, Χ., 1982),
- αποτελεί προϋπόθεση για τη δυνατότητα διαφορετικών ερμηνειών και στο μέλλον.

Conclusions (6)

The preservation of cultural resources

- "constantly interpreted" (Olmo, C., 1992: 64),
 - by preserving the authentic material evidence of the past without falsifications and manipulations (Bouras, X., 1982),
- it is a prerequisite for the possibility of different interpretations in the future as well.

Βιβλιογραφία / References

- Hobsbawm, E. and Ranger, T., 1983/2000, The Invention of Tradition, Cambridge: University Press.
- Jokilehto, J., 1995, 'Authenticity: a general framework for the concept' Proceedings, Conference on Authenticity in Relation to the World Heritage Convention, Nara, Japan, November 1994, pp.17-34, Tapir, Norway. UNESCO, ICCROM, ICOMOS.
- Μπούρας, Χ., 1982, 'Αποκαταστάσεις των Μνημείων Ι', πρόχειρες σημειώσεις του μαθήματος, Αθήνα: Ε.Μ.Π. Σχολή Αρχιτεκτόνων.
- Olmo, C., 1992, 'Η Αισθητική των Πόλεων. Κοινωνικό Συμβόλαιο και Συλλογικό Όραμα' Τεύχος (9), σσ.62-65.
- Σαμαράς, Ν., 2019, 'Κέντρο πόλης και Ιστορικότητα. Θεωρητικά ζητήματα και σύγχρονες πολεοδομικές πρακτικές. Μελέτη περίπτωσης το Βαρούσι των Τρικάλων', Διδακτορική Διατριβή, επιβλ. Άρης Σαπουνάκης, Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, σσ.89-114.